

مقایسه اهداف و محتوای برنامه درسی اجرا شده با برنامه درسی قصد شده در مراکز پیش دبستانی شهر کرمان

ملیه میرزایی* پروین احمدی** و افنا نراقی زاوه***

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اهداف و محتوای برنامه درسی اجرا شده و مقایسه آن با برنامه درسی قصد شده در مراکز پیش دبستانی شهر کرمان انجام شد. روش پژوهش کیفی و جامعه پژوهش کلیه مراکز پیش دبستانی و مهدکودک‌های شهر کرمان بودند. روش نمونه‌گیری با توجه به هدف و روش پژوهش به صورت هدفمند بود و ۹ مرکز پیش دبستانی انتخاب شد. ابزار پژوهش شامل چک لیست مشاهده، مصاحبه نیمه ساختاریافته و بررسی اسناد بود. از روش مثلث‌سازی برای اعتمادپذیری پژوهش استفاده شد. نتایج نشان داد، بیشترین هدفی را که مراکز پیش دبستانی دنبال می‌کنند، پرورش مهارت‌های ذهنی و پرورش مهارت‌های زبان فارسی است. تمامی مراکز از عناوین محتوایی فعالیت‌های قرآنی، شعر و سرود، بحث و گفت‌وگو، نقاشی، بازی و کاردستی استفاده می‌کنند. همچنین، اهداف در برنامه درسی اجرا شده تا حدود زیادی با برنامه درسی قصد شده مطابقت دارد، اما درباره محتوا بین برنامه درسی اجرا شده، با برنامه درسی قصد شده تفاوت وجود دارد. در واقع تمامی مراکز از عناوین محتوایی استفاده می‌کنند، اما نحوه استفاده آن‌ها به صورت متعادل و درست و منطبق با برنامه درسی قصد شده نیست. **کلیدواژه‌ها:** اهداف برنامه درسی؛ محتوای برنامه درسی؛ برنامه درسی اجرا شده؛ برنامه درسی قصد شده؛ دوره پیش دبستان

*نویسنده مسئول: کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی دانشگاه الزهراء (س) malihe_mirzaee@yahoo.com

**دانشیار دانشگاه الزهراء (س)

***استادیار دانشگاه الزهراء (س)

مقدمه

کودکی اولین و مهم ترین دوره زندگی آدمی است. در این دوره کودک برای نخستین بار با طبیعت ارتباط برقرار می‌کند، روابط اجتماعی خود را بنا می‌نهد و به مفهومی از خود دست می‌یابد. از آنجا که در این دوره ساختار شخصیتی و رفتاری انسان بنیان گذاشته می‌شود، دوران کودکی را دوران سرنوشت‌ساز و مثبتی دانسته‌اند. آموزش در دوران اولیه کودکی مورد توجه و علاقه طیف وسیعی از صاحب نظران تعلیم و تربیت، جامعه شناسان، روان شناسان، فلاسفه و فیزیولوژیست‌ها و سرانجام بسیاری از دست اندرکاران حرفه‌های گوناگون بوده است (مفیدی، ۱۳۹۰: ۷). هفت سال اول زندگی، همان دوره سیادت و سروری کودک است و باید در طول این مرحله تمامی رغبت‌ها و علایق، خواسته‌ها، تمایلات و انگیزش‌های کودک به نحو معقول ارضاء و محترم شمرده شود (بهشتی، ۱۳۸۶: ۱۸). هانت و بلوم^۱ نشان دادند که چگونه تقویت کردن تجربیات اولیه می‌تواند در افزایش هوش مؤثر باشد. همچنین، پیاژه این موضوع را روشن کرد که کودکان از طریق اثرات متعامل با همسالان و تجربیات مستقیم یادگیری را فرا می‌گیرند (سیف، ۱۳۷۲: ۱۷). آموزش و پرورش در دوره پیش از دبستان، در نظام‌های آموزشی بسیاری از کشورهای جهان جایگاه حساس و ارزشمندی دارد و برخی از کارشناسان تعلیم و تربیت تأکید دارند که آموزش‌های قبل از دبستان کودکان را برای ورود به دبستان آماده می‌کند و در توسعه خزانه لغوی و ایجاد مفاهیم اساسی و قدرت بیان کودک بسیار مؤثر است. لذا بر ایجاد دوره‌های قبل از دبستان و توسعه کانون‌های آمادگی تأکید می‌کنند (صافی، ۱۳۸۶). یکی از اهداف مهم آموزشی در کشورهای پیشرفته اجرا و بهبود دوران اولیه کودکی است. آموزش پیش‌دبستان می‌تواند انگیزه‌های اجتماعی و زبانی را بهبود بخشد که در طی سال‌های اولیه زندگی ضروری است (موری، ۲۰۰۸: ۱۱۸).

کودکانی که محروم هستند و محیط خانواده آن‌ها کم‌تر تحریک‌کننده است و منابع کم‌تری برای یادگیری در خانه و در جامعه دارند، برنامه‌های جامع دوره پیش‌دبستان برای این کودکان می‌تواند شرایط نامطلوب خانواده را برای آن‌ها جبران کند و نابرابری آن‌ها را در آمادگی برای

1. Hunt & Bloom

2. Moore

مدرسه و موفقیت کم کند (راو^۱، ۲۰۱۲: ۶۷)

آموزش یک یا دو ساله قبل از دبستان، در رشد معنوی کودکان و درک مفاهیم اساسی و قدرت بیان در آنها بسیار مؤثر است. همچنین آموزش قبل از دبستان می‌تواند عامل مؤثری در تقویت حس همکاری اجتماعی و مردم‌گرایی و دوره آمادگی و مقدماتی برای فعالیت‌های آینده در مدرسه و سرانجام راه‌حل مؤثری برای مشکل نابرابری‌های موجود در محیط اجتماعی و فرهنگی باشد (آقازاده، ۱۳۸۳).

نگرش به دوره پیش از دبستان به منزله دوره‌ای از آموزش‌های کودک اهمیت بسیار دارد که باید همانند سایر مراحل تحصیل او حاوی برنامه‌های آموزشی و پرورشی مدونی باشد. اگرچه در کشور ما، آموزش پیش از دبستان هنوز از نظر سطح چندان گسترده نیست، اما به منزله اولین تجربه آموزشی کودک و به سبب تأثیر مهمی که در شکل‌گیری شخصیت او دارد، باید برنامه‌هایی هدفدار و تدوین یافته داشته باشد تا تمام جنبه‌های رشد و تکامل کودک را دربرگیرد.

اگر اوقات کودک در مراکز آموزش پیش‌دبستانی، اعم از مهدهای کودک یا آمادگی‌ها، صرف کارهای غیر هدفدار و پیش‌بینی نشده شود و نقطه آغاز و پایان برنامه‌ها معین نباشد، علاوه بر وارد آوردن آسیب‌های آموزشی، به جای اینکه کودک را برای آموزش رسمی آماده کند ممکن است تصویر نادرستی از مدرسه در ذهن او القا کند (اطهاری، ۱۳۸۰).

برطبق اساسنامه دوره پیش‌دبستانی، دوره پیش از دبستان به دوره دو ساله‌ای اطلاق می‌شود که کودکان گروه سنی ۴-۶ سال را تحت پوشش برنامه تربیتی قرار می‌دهد (راهنمای برنامه درسی دوره پیش دبستان، ۱۳۹۰: ۱۰). امروزه اهمیت و ضرورت دوره پیش از دبستان بیش از گذشته مورد نظر است. افزایش متقاضیان آموزش‌های این دوره، نیاز والدین شاغل و نیاز جامعه، ضرورت تهیه برنامه‌های کیفی و غنی را در این دوره نشان می‌دهد. تحقیقات انجام‌شده در سال‌های اخیر، نشان‌دهنده تأثیر برنامه‌های غنی و برنامه‌ریزی آموزشی و درسی مطلوب برای گروه‌های سنی مختلف کودکان این دوره است (مفیدی، ۱۳۹۰: ۱). تحقیقات فراوانی همانند پژوهش‌های سیاسی و همکاران (۱۳۸۸) بای (۱۳۸۹) کاترین^۲ و همکاران (۲۰۰۷)

1. Rao

2. Katherine

روحی و هشتتجین (۱۳۹۰) کلارک^۱ (۲۰۰۹) راو (۲۰۱۲) رحمتی و مقدم (۱۳۹۱) جلیج^۲ (۲۰۱۳) اهمیت آموزش در این دوره و تأثیر آن بر دوره‌های بعدی را تأیید کرده‌اند. میدانی‌پور (۱۳۸۰) در پژوهش بررسی وضعیت موجود مراکز پیش‌دبستانی نشان داد که مراکز پیش‌دبستانی به روش آموزش سخنرانی متکی هستند و درصد کمی از مراکز از تجهیزات و امکانات لازم بهره‌مند هستند. و اکثر مدیران و مربیان سطح تحصیلی و سابقه کاری پایینی دارند. طباطبایی (۱۳۹۰) در پژوهش بررسی میزان مطابقت برنامه‌های دینی اجرا شده در دوره پیش‌دبستان از نظر اهداف و محتوا با مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش نشان داد اهداف و محتوای برنامه‌های دینی اجرا شده با مصوبات آموزش و پرورش مطابقت دارد. آموزش پیش از دبستان، به دلیل اهمیت خاصی که دارد، در بیشتر کشورهای جهان جزئی از آموزش اجباری محسوب می‌شود. در کشور ایران، به دلیل تغییر نظام آموزشی، متخصصان و برنامه‌ریزان آموزشی، دوره پیش‌دبستان را به واسطه نقش مهمی که در تحقق هدف‌های دورل آموزش عمومی (زبان‌آموزی، حساب کردن، مهارت‌های اجتماعی و...) می‌تواند ایفا کند، یک ضرورت دانسته‌اند. براین اساس دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی با توجه به روال کار خود تهیه برنامه درسی این دوره را برعهده گرفته و برای این دوره یک راهنمای برنامه درسی تدوین کرده است (دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، ۱۳۷۷: ۱).

راهنمای برنامه درسی سندی است که با فراهم کردن نقشه فعالیت‌های یاددهی-یادگیری، زمینه تحقق اهداف نظام آموزش و پرورش را فراهم می‌کند و مشتمل بر تعیین رویکرد و منطق حاکم بر برنامه درسی، اهداف، محتوا و سازماندهی آن، روش‌های یاددهی-یادگیری و شیوه‌های ارزشیابی است که راهنمای عمل تولیدکنندگان برنامه درسی و مواد آموزشی (برنامه‌ریزان درسی) است (احمدی، ۱۳۹۳، : ۲۹).

راهنمای برنامه درسی می‌تواند پیوستگی و هدفدار بودن آموزش بچه‌ها را از زمانی تضمین کند که به سن مدرسه نزدیک می‌شوند (بنت^۳، ۲۰۰۵: ۶).

در دوره پیش دبستان کودکان برای ورود به دوره آمادگی و نهایتاً برای ورود به دبستان

-
1. Clark
 2. Gjeloj
 3. Bennett

آماده می‌شوند به بیان دیگر در این دوره است که نقش نهاد خارج از محیط خانواده یعنی کودکان در رشد و یادگیری اهمیت می‌یابد، لذا برنامه‌ریزی منسجم و هدفدار آموزشی و پرورشی ضرورت بیشتری پیدا می‌کند (نظری‌نژاد، ۱۳۷۰: ۱۲).

منظور از برنامه درسی قصدشده^۱ عبارت است از آنچه که در اسناد رسمی منعکس می‌شود و معمولاً دربرگیرنده مؤلفه‌های چون محتوا، روش‌های تدریس، زمان اختصاص یافته برای حصول به هدف‌های مورد نظر و آموزش محتوای تعیین شده است و برنامه درسی اجرا شده^۲ به محتوای واقعی برنامه درسی اشاره می‌کند که دانش‌آموزان در کلاس درس با آن درگیر می‌شوند (فتیحی و اجارگاه، ۱۳۸۸: ۶۲). نداشتن برنامه معتبر علمی، مسائل و مشکلاتی را به همراه دارد که قابل بررسی و پژوهش است. درواقع به دلیل اینکه بعد از دوره پیش‌دبستانی کودکان به مقطع ابتدایی راه می‌یابند که اولین مقطع آموزش رسمی و اجباری است، در صورتی که کودکان در دوره پیش از دبستان آموزش‌های متفاوتی دیده باشند، هم خودشان و هم معلمان پایه اول ابتدایی در آموزش دادن به آن‌ها دچار مشکلاتی می‌شوند. به عنوان مثال در بعضی از مراکز حروف الفبا آموزش داده می‌شود و بعضی دیگر این کار را انجام نمی‌شود. گاهی اوقات حتی نحوه به دست گرفتن مداد را به شیوه‌های مختلف آموزش می‌دهند و معلم کلاس اول باید وقت زیادی را صرف کند تا همه مداد را به درستی به دست بگیرند. همچنین، در بعضی از مراکز آنچه را که مناسب سن بچه‌ها نیست به آن‌ها آموزش می‌دهند که این مسئله باعث می‌شود در مقاطع بالاتر بچه‌ها انگیزه‌ای برای یادگیری آن نداشته باشند.

از آنجایی که هم اکنون برنامه‌های متفاوتی در سطح مراکز پیش دبستانی اجرا می‌شود، برای رسیدن به یک شیوه صحیح، بررسی وضع موجود مراکز پیش دبستانی و تحلیل فعالیت‌های آن‌ها ضروری به نظر می‌رسد. همچنین، بررسی‌ها نشان داد پژوهش‌های قبلی چندان به این امر مهم توجه نکرده‌اند. بدین منظور با انتخاب راهنمای برنامه درسی دوره پیش از دبستان به عنوان یک استاندارد که به منظور تعیین حد و حدود کار مراکز تدوین شده است، و با توجه به اینکه اهداف، محتوا، روش تدریس و ارزشیابی چهار عنصر اصلی برنامه درسی است، اهداف و محتوای برنامه درسی اجراشده مراکز پیش دبستانی در شهر کرمان بررسی و

1. Intended curriculum

2. Enacted curriculum

سپس اهداف و محتوای برنامه درسی اجرا شده با اهداف و محتوای برنامه درسی قصد شده مقایسه می‌شود. به خصوص اینکه مراکز پیش دبستانی تحت پوشش دو سازمان متفاوت، یعنی سازمان بهزیستی و سازمان آموزش و پرورش هستند.

پژوهش درصدد دسترسی به اهداف زیر بود:

۱. شناسایی اهداف برنامه درسی اجرا شده در مراکز پیش دبستانی و مقایسه آن با اهداف برنامه درسی قصد شده.
۲. شناسایی محتوای برنامه درسی اجرا شده در مراکز پیش دبستانی و مقایسه آن با محتوای برنامه درسی قصد شده.

پرسش‌های پژوهش عبارت بودند از:

۱. اهداف برنامه درسی قصد شده مراکز پیش دبستانی چیست؟
۲. محتوای برنامه درسی قصد شده مراکز پیش دبستانی چیست؟
۳. چه اهدافی در اجرای برنامه درسی مراکز پیش دبستانی دنبال می‌شود؟
۴. محتوای برنامه درسی مراکز پیش دبستانی چیست؟
۵. آیا اهداف برنامه درسی اجرا شده با برنامه درسی قصد شده مطابقت دارد؟
۶. آیا محتوای برنامه درسی اجرا شده با برنامه درسی قصد شده مطابقت دارد؟

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی است و از نظر روش جمع‌آوری اطلاعات، کیفی است. اصطلاح تحقیق کیفی به چندین روش جمع‌آوری داده‌ها به انضمام تحقیق میدانی، مشاهده یا مشارکت و مصاحبه‌های عمیق اشاره دارد (دلاور، ۱۳۸۸: ۲۲۱).

جامعه این پژوهش کلیه مراکز پیش دبستانی و مهدکودک‌های ناحیه یک و دو آموزش و پرورش شهر کرمان بود. در شهر کرمان سه نوع مرکز پیش دبستانی وجود دارد که شامل: مراکز پیش دبستانی ضمیمه مهد کودک که زیر نظر سازمان بهزیستی هستند. مراکز پیش دبستانی ضمیمه مدارس ابتدایی غیردولتی و مراکز پیش دبستانی مستقل که این دو نوع مرکز، زیر نظر سازمان آموزش و پرورش هستند.

روش نمونه‌گیری در این پژوهش هدفمند بود. «پاتون» اصطلاح نمونه‌گیری هدفمند را برای توصیف نوعی از نمونه‌گیری به کار می‌برد که در آن مواردی انتخاب می‌شوند که از لحاظ هدف‌های تحقیق کیفی، اطلاعات غنی در بردارند، (گال^۱ و همکاران، ۱۳۸۷). در نمونه‌گیری هدفمند، قصد محقق انتخاب مواردی است که با توجه به هدف تحقیق، اطلاعات زیادی داشته باشند. از آنجایی که در این پژوهش هدف محقق بررسی اهداف و محتوای برنامه درسی اجراشده توسط مراکز پیش دبستانی بود، مراکز پیش دبستانی انتخاب شدند که اطلاعات لازم را داشتند و کلاس‌های این مراکز مشاهده شد و پژوهشگر با حضور در کلاس در جریان کار مربی قرار گرفت. از هر کدام از انواع پیش دبستانی (ضمیمه مهدکودک، مستقل، ضمیمه مدرسه) در شهر کرمان، ۳ مرکز در نظر گرفته شد. جمعاً ۹ مرکز به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. کلاس‌های آن‌ها مشاهده شد و با مربیان و مدیران آن‌ها به منظور بررسی برنامه درسی اجراشده مصاحبه انجام شد.

در این پژوهش از چک لیست مشاهده محقق ساخته، مصاحبه نیمه ساختاریافته با مدیران و مربیان برای بررسی اهداف و محتوای برنامه درسی اجراشده در مراکز پیش دبستانی استفاده شد.

چک لیست مشاهده بر اساس راهنمای برنامه درسی دوره پیش دبستان و کتاب راهنمای مربی تهیه شد. سؤالات مصاحبه از مدیران و مربیان با توجه به اهداف پژوهش و به صورت نیمه ساختاریافته طراحی شد. سؤالات پرسیده شده از مدیران و مربیان متفاوت بود. از اسناد دوره پیش دبستانی شامل راهنمای برنامه درسی دوره پیش دبستان، اساسنامه دوره پیش دبستان و سند ملی برنامه درسی برای بررسی برنامه درسی قصدشده و تحلیل مصاحبه مدیران و مربیان استفاده شد.

از ویژگی‌های پژوهش کیفی «مثلث سازی»^۲ است. مثلث‌سازی اشاره می‌کند به جستجوی ثبات و همخوانی بین یافته‌های حاصل از مشاهده‌گرهای مختلف، ابزارهای مختلف، روش‌های مختلف، مشاهده در زمان‌ها، مکان‌ها و موقعیت‌های مختلف. مثلث‌سازی عبارت است از مقایسه اطلاعات برای تعیین اینکه همگرایی درباره یک مفهوم یا یافته وجود دارد یا نه

-
1. Gaal
 2. Triangulation

(دلاور، ۱۳۸۸: ۲۳۹). با توجه به اینکه در این پژوهش از سه ابزار (مشاهده، مصاحبه، بررسی اسناد) استفاده شد. پژوهشگر برای اینکه به اعتمادپذیری برسد، از مثلث‌سازی استفاده کرد و همگرایی بین داده‌های حاصل از مشاهده، مصاحبه و تحلیل اسناد را بررسی کرد. همچنین، دلایل فقدان همگرایی ذکر شد.

تحلیل داده‌های کیفی مستلزم سازماندهی اطلاعات و تقلیل داده‌هاست. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها ابتدا مصاحبه‌های مدیران و مربیان روی کاغذ پیاده شد. سپس، پاسخ مصاحبه شونده‌ها با توجه به مقوله‌های مستخرج از راهنمای برنامه درسی دوره پیش دبستان (۱۳۸۷) تحلیل محتوا شد. سپس پاسخ مصاحبه‌شونده‌ها با توجه به این مقوله‌ها تجزیه و تحلیل شد که در دو بخش اهداف و محتوا بودند. از چک لیست مشاهده نیز برای مقایسه اهداف و محتوای برنامه درسی قصدشده و اجراشده استفاده شد.

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش بر اساس پرسش‌های پژوهش به ترتیب به شرح زیر است:

۱. اهداف برنامه درسی قصدشده دوره پیش دبستانی چیست؟

اهداف برنامه درسی قصدشده عبارت هستند از: پرورش مهارت‌های جسمی و حرکتی، پرورش روحیه و رفتار عاطفی، پرورش مهارت‌های ذهنی، پرورش صفات اخلاقی و رفتارهای اجتماعی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی، انس با قرآن و علاقه به یادگیری آن، پرورش ذوق هنری و زیبایی‌شناسی، تقویت حس دینی و علائق مذهبی پرورش هویت ملی، پرورش مهارت‌های زبان فارسی، ارتقاء سطح بهداشت و ایمنی آشنایی با محیط زیست و علاقه و انس با طبیعت و حفظ آن (راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی، ۱۳۹۰: ۱۵)

۲. اهداف برنامه درسی اجراشده در مراکز پیش‌دبستانی چیست؟

با توجه به تحلیل مصاحبه‌های مدیران، بیشترین هدفی را که مراکز دنبال می‌کنند، پرورش مهارت‌های ذهنی و پرورش مهارت‌های زبان فارسی است. اهدافی که کم‌تر به آن توجه می‌کنند عبارت هستند از: پرورش روحیه و رفتار عاطفی، انس با قرآن و علاقه به یادگیری آن، پرورش ذوق هنری و زیبایی‌شناسی، پرورش هویت ملی، ارتقاء سطح بهداشت و ایمنی و

آشنایی با محیط زیست و علاقه و انس با طبیعت است. هرچند مدیران مراکز به تمامی هدف‌های دوره پیش‌دبستان اشاره نکردند و بیشتر به پرورش مهارت‌های ذهنی و پرورش زبان فارسی اشاره کرده‌اند، اما با توجه به آنچه که مشاهده شد در تمامی مراکز، همه اهداف یازده‌گانه دنبال می‌شود.

۳. آیا اهداف برنامه درسی اجرا شده با برنامه درسی قصدشده مطابقت دارد؟

با توجه به چک لیست مشاهده، ۹۱/۴۰ درصد از اهداف برنامه درسی اجرا شده با برنامه درسی قصدشده مطابقت دارد. همان‌طور که طباطبایی (۱۳۹۰) به این نتیجه رسید که اهداف و محتوای برنامه‌های دینی اجرا شده در پیش دبستان با مصوبات آموزش و پرورش مطابقت دارد. اما با توجه به آنچه که مشاهده شد می‌توان نتیجه گرفت، مدیران اطلاع چندانی از تمامی اهداف این دوره ندارند و بیشتر به پرورش مهارت‌های ذهنی توجه می‌کنند که شامل افزایش دقت و تمرکز، ارتقاء توانایی تفکر منطقی، پرورش خلاقیت، تقویت روحیه پرسشگری و ارتقاء سطح مهارت تشخیص با بهره‌گیری از حواس پنج‌گانه است و همچنین پرورش مهارت‌های زبان فارسی است که گوش‌دادن، سخن‌گفتن، خواندن و نوشتن شامل می‌شود. هرچند در پرورش مهارت‌های ذهنی نیز، با توجه به مشاهده کلاس‌ها مشخص شد که زیاد روی تقویت روحیه پرسشگری و ارتقاء توانایی تفکر منطقی کار نمی‌شود و بیشتر به پرورش حواس اقدام می‌کنند. همان‌طور که گفته شد با توجه به مشاهدات، تمامی اهداف دنبال می‌شود، ولی مدیران اطلاعی ندارند و اهداف دوره پیش دبستان را به چند مورد محدود کرده‌اند و شاید بتوان گفت به دلیل ناآگاهی، به همه هدف‌ها توجه یکسانی نمی‌شود و همین مسأله می‌تواند باعث بروز مشکلات در پایه اول ابتدایی شود. زیرا در مراکز پیش دبستانی که به پرورش مهارت‌های زبان فارسی زیاد توجه می‌شود، باعث شده حتی مواردی را آموزش دهند که نباید به بچه‌ها آموزش داده می‌شد. با این کار بچه‌ها و معلمان پایه اول ابتدایی با مشکل مواجه می‌شوند.

به عنوان مثال، با توجه به مشاهده کلاس‌ها، در تمامی مراکز، به انس با قرآن و علاقه به یادگیری آن توجه زیادی می‌شود، به طوری که هر روز در اول برنامه، سوره‌های قرآن و احادیث را می‌خوانند. البته، در بعضی از مراکز حتی سوره‌های بیشتر و بزرگ‌تری که شاید

بتوان گفت مناسب سن بچه‌ها نیست به آن‌ها آموزش می‌دهند و در واقع زمان بیشتری از روز را به آموزش قرآن اختصاص می‌دهند. حتی گاهی دیده شده که بچه‌ها واقعاً خسته می‌شدند و به خوبی همکاری نمی‌کردند. زیرا با توجه به ویژگی‌های این گروه سنی جنب و جوش کودکان در این سن افزایش یافته و دقت و تمرکز آن‌ها محدود است (صافی، ۱۳۸۶: ۳۶). در نتیجه، نشستن بچه‌ها به مدت طولانی بر روی صندلی و آموزش حفظیات به آن‌ها در حالی که بچه‌ها پر از انرژی و تحرک هستند و دقت و توجه آن‌ها محدود است، به نظر می‌رسد کار درستی نباشد. همان‌طور که جان لاک معتقد است، کودکان را نمی‌توان از طریق دیکته کردن قوانین و مقررات خشک آموزش داد. زیرا در این صورت مطالب به سادگی از حافظه آن‌ها رخت برمی‌بندد و فراموششان می‌شود (مفیدی، ۱۳۹۰: ۶۵).

در نهایت، می‌توان گفت هرچند ۶ نفر از مدیران مدرک تحصیلی مرتبط داشتند و سابقه کاری آن‌ها بالای ۳ سال بود، اما با توجه به مصاحبه‌های انجام شده به نظر می‌رسد که مدیران به خوبی با دوره پیش دبستانی آشنایی ندارند. همان‌طور که میدانی (۱۳۹۰) در پژوهش خود نتیجه گرفت اکثر مراکز پیش دبستانی، مدیران و مربیانی دارند که از نظر سطح تحصیلی و سابقه کاری در سطح پایین هستند. به خصوص در مراکزی که ضمیمه مدرسه هستند، مدیر مدرسه اطلاع چندانی ندارد. مدیری که اطلاعات کافی نداشته باشد نمی‌تواند به خوبی بر کار مربی نظارت داشته باشد. مدیر باید در زمینه دوره پیش دبستان که دوره مهمی است، اطلاعات لازم را داشته باشد، با راهنمای برنامه درسی این دوره آشنایی داشته باشد و آن را به مربیان معرفی کند. در مدارسی که ضمیمه مدرسه هستند، این مشکل بیشتر است؛ چون مدیر به دیگر پایه‌های تحصیلی اهمیت می‌دهد و قبلاً معلم بوده و الان مدیر مدرسه شده است. در نتیجه مهارت و اطلاعات کافی نسبت به پیش دبستان ندارد. به طوری که فقط مدیران کدهای ۳، ۶، ۷ با راهنمای برنامه دوره پیش دبستان (برنامه درسی قصدشده) آشنایی داشتند و فقط مدیران کدهای ۳ و ۷ اساسنامه دوره پیش دبستان را در مرکز خود داشتند. بقیه مدیران یک اساسنامه دیگری داشتند که خودشان تنظیم کرده بودند. شامل قوانین و مقرراتی که مربیان باید رعایت کنند. همچنین، با توجه به بخش‌نامه‌هایی که از طرف آموزش و پرورش یا بهزیستی برای مراکز ارسال می‌شود، به نظر می‌رسد که راهنمای برنامه درسی دوره پیش دبستان تاکنون ارسال نشده است. زیرا آنچه ارسال می‌شود، مربوط به برگزاری جلسات اداری، قوانین و مقررات،

مناسبت‌های مختلف یا برگزاری دوره‌هایی برای مربیان است. شاید به همین دلیل، مدیران مراکز، اطلاعی از راهنمای برنامه درسی دوره پیش دبستان (برنامه درسی قصدشده) ندارند. مسأله دیگری که باعث تفاوت بین مراکز می‌شود، کیفیت برنامه‌های مراکز است. در واقع، تمامی مراکز به پرورش مهارت‌های ذهنی توجه دارند، ولی یک مرکز آن را بهتر و بیشتر انجام می‌دهد، مرکز دیگر به درستی از پس آن بر نمی‌آید، یک مرکز به انس با قرآن و علاقه به یادگیری آن بیشتر توجه می‌کند و بچه‌ها در این مراکز نماز خواندن و سوره‌های بیشتری را حفظ می‌کنند، در یک مرکز دیگر، به فعالیت‌های دیگری توجه می‌شود و زیاد به انس با قرآن توجهی نمی‌شود و بچه‌ها سوره‌های کم‌تری را حفظ می‌کنند.

در هر صورت باید به همه اهداف توجه متعادلی داشت. زیرا اهداف این دوره بر طبق اصول حاکم بر این دوره در راستای اهداف دوره ابتدایی است و لازم است با توجه به ویژگی‌های بچه‌های این گروه سنی به درستی به همه اهداف توجه کرد.

۴. محتوای برنامه درسی قصدشده دوره پیش دبستانی چیست؟

محتوای برنامه درسی قصدشده مشتمل بر عناوین زیر است:
انس با قرآن، قصه، شعر و سرود، بازی، نقاشی، کاردستی، نمایش خلاق، بحث و گفت‌گو، مشاهده، آزمایش، گردش علمی و تماشای فیلم و آشنایی با نحوه استفاده از فناوری‌های جدید (راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزشی دوره پیش دبستان، ۱۳۹۰: ۱۷).

۵. محتوای برنامه درسی اجراشده در مراکز پیش دبستانی چیست؟

با توجه به مصاحبه با مربیان، تمامی آن‌ها از فعالیت‌های قرآنی، قصه، شعر و سرود، بازی، نقاشی، کاردستی و بحث و گفت‌وگو استفاده می‌کردند. مربیان کدهای ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ به غیر از مواردی که ذکر شد، از نمایش خلاق، مشاهده، آزمایش، گردش علمی استفاده می‌کردند. مربیان کدهای ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۹ علاوه بر این موارد تماشای فیلم هم داشتند. مربیان کدهای ۲، ۳، ۴، ۷، ۹ به غیر از مواردی که گفته شد از فن‌آوری‌های نوین مانند تخته هوشمند و کامپیوتر نیز استفاده می‌کردند.

آیا محتوای برنامه درسی اجرا شده با برنامه درسی قصد شده مطابقت دارد؟

با توجه به چک لیست مشاهده، ۹۲/۶۲ درصد از محتوای برنامه درسی اجرایی با برنامه درسی قصد شده مطابقت دارد، اما با توجه به آنچه که در کلاس‌ها مشاهده شد، به درستی از این محتواها استفاده نمی‌شد و بر طبق معیارها و توضیحات مندرج در برنامه درسی قصد شده اجرا نمی‌شد. به طور مثال، در ۲۳ مرکز از نمایش خلاق استفاده می‌کردند، اما در همه این مراکز، آن نمایش خلاق مشاهده نمی‌شد که در برنامه درسی قصد شده آمده است. در واقع، مربی، به اشتباه، «نمایش عروسکی» را که اجرا می‌کرد، «نمایش خلاق» می‌نامید. در واقع مربی با نمایش خلاق آشنایی نداشت و آموزش ندیده بود. یا در تمامی مراکز کاردستی به معنای واقعی انجام نمی‌شد.

در برنامه درسی قصد شده، منظور از کاردستی اشیاء حجمی است که کودک با تأثیر از افکار و احساسات یا تمایلات خود آن را می‌سازد و در واقع، منظور از حجم، جسمی است که دارای طول و عرض و ارتفاع است.

در حالی که در بعضی از مراکز، چاپ کردن با نخ، پیاز یا چسباندن کاغذ رنگی روی مقوا را کاردستی می‌خواندند. حتی در مرکز شماره ۱، مربی قیچی به دست بچه‌ها نمی‌داد و خودش شکل‌هایی را درمی‌آورد و فقط از بچه‌ها می‌خواست که آن‌ها را بچسبانند. او معتقد بود، قیچی برای بچه‌ها خطرناک است. درحالی که کار کردن با قیچی، یکی از راه‌های تقویت ماهیچه‌های ریز و درشت است؛ برای رسیدن به این هدف دوره پیش‌دبستان، حتی مربی باید کار کردن با قیچی را به بچه‌ها آموزش دهد. ضمن اینکه نکات ایمنی را هم به آن‌ها بگوید. یا مثلاً درباره آزمایش کردن، در بعضی از مراکز، مربی خودش آزمایش را انجام می‌داد و بچه‌ها فقط نگاه می‌کردند. بعد برای اینکه پاسخ‌گوی انتظارات والدین باشند، پس از اتمام آزمایش از بچه‌ها می‌خواستند، کنار وسایل بایستند و عکس بگیرند. بعد آن عکس را در پرونده فعالیت‌های آن‌ها می‌گذاشتند. درحالی که این عکس هیچ فایده‌ای برای بچه‌ها ندارد، بلکه خودش باید در جریان کار قرار گیرد و فرایند را تجربه کند. ولی مربی فقط ظاهر یک کاری را نشان می‌دهد. همچنین، بی‌توجهی به تمام محتواها در مراکز، به‌طور متعادل نکته جالب توجه دیگری است. به طور مثال، در بعضی از مراکز به خواندن شعر و سرود، قرآن و بحث و گفتگو اهمیت بیشتری می‌دادند و بچه‌ها کم‌تر بازی می‌کردند. که شاید دلیل آن کمبود امکانات مراکز است.

همان‌طور که مریبان و مدیران در مصاحبه‌ها به آن اشاره داشتند. به هر حال مواردی مانند بحث و گفت و گو، شعر و سرود و آموزش قرآن به هزینه کم‌تری نیاز دارد، ولی مواردی مانند گردش علمی، استفاده از کامپیوتر، آزمایش کردن هزینه بیشتری دارد که به گفته مدیران چون به خوبی حمایت نمی‌شوند و مشکل مالی دارند، نمی‌توانند امکانات بهتری را فراهم کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

آموزش و پرورش پیش‌دبستان، برنامه‌هایی است که برای کودکان ۳ - ۶ سال قبل از ورود آن‌ها به دوره دبستان ارائه می‌شود. ویژگی مهم آموزش و پرورش پیش‌دبستان عبارت است از: کودک محوری، استفاده از بازی و فعالیت‌های جسمانی کودک و فراهم کردن محیطی محرک و برانگیزاننده برای رشد عقلانی، اجتماعی، کلامی، عاطفی و جسمانی کودک (نوبریان، ۱۳۸۴).

همان‌طور که برنامه درسی فروبل به گونه‌ای طراحی شده است که از آن به صورت «کودک محور» می‌توان یاد کرد. زیرا در این نوع برنامه، نیازهای کودک، محور اصلی فعالیت‌های تدارک دیده شده است. ضمن اینکه لاک و فروبل در آموزش به اصل بازی معتقد هستند. به عقیده فروبل بازی عاملی است که از طریق آن کودک به توازن، تعادل و رشد یکپارچه و هماهنگ می‌رسد. همچنین به گفته مک میلان بازی به کودک کمک می‌کند تا یادگیری‌های خود را به کار ببندد و به یک انسان کامل تبدیل شود (مفیدی، ۱۳۹۰: ۱۲۴). به طور کلی اندیشمندانی چون کمینوس، لاک، روسو، پستالوزی، فروبل، مونته سوری، مک میلان و مونته سوری نظریاتی درباره آموزش و تعلیم و تربیت کودک مطرح کرده‌اند و بر آموزش در دوره کودکی تأکید کرده‌اند. چرا که آموزش صحیح در این دوره بر موفقیت‌های بعدی نیز تأثیرگذار است.

برنامه درسی انواع مختلفی دارد. کولز^۱ سه نوع برنامه درسی (روی کاغذ، در عمل و تجربه شده) را مشخص کرده است. در پژوهش حاضر دو نوع اول بررسی شده است. برنامه درسی روی کاغذ، آن نوع برنامه درسی است، که در راهنماهای مختلف دانش‌آموزی و در گزارش‌های مختلف وجود دارد در واقع این نوع برنامه درسی، همان برنامه درسی قصدشده است که در این پژوهش راهنمای برنامه درسی دوره پیش‌دبستان در نظر گرفته شده است. برنامه درسی در عمل که شامل تدریس واقعی بدان‌سان که به دانش‌آموزان از طریق سخنرانی

یا سایر روش‌ها ارائه می‌شود، برنامه درسی در عمل را می‌توان همان برنامه درسی اجرا شده نامید (فتحی و اجارگاه، ۱۳۸۸: ۵۹).

در این پژوهش، اهداف و محتوای برنامه درسی قصدشده و برنامه درسی اجرا شده در دوره پیش‌دبستان بررسی شد. یافته‌ها نشان داد که درباره اهداف، آنچه با برنامه قصدشده مطابقت ندارد، درباره پرورش مهارت‌های زبان فارسی است که یکی از دلایل اختلاف بین مراکز مختلف هم است. در واقع، در برخی از مراکز خواندن و نوشتن را آموزش می‌دهند که این مطابق برنامه درسی قصدشده نیست. همین مسأله آموزش خواندن و نوشتن یک مشکل اساسی بین مراکز به وجود آورده است. به طوری که به گفته مدیران مراکز مستقل، والدین به آن‌ها اعتراض می‌کنند که چرا به بچه ما خواندن و نوشتن یاد داده نمی‌شود، ولی در مراکز دیگر یاد می‌دهند، شما هم آموزش بدهید. این ناهماهنگی می‌تواند هم برای کودکان و هم برای معلمان پایه اول ابتدایی مشکلاتی را به وجود آورد.

عناوین محتوایی و استفاده متعادل از آن‌ها که در برنامه درسی اجرا شده وجود دارد، با معیارهای مذکور در برنامه درسی قصدشده مطابقت ندارد. شاید بتوان گفت به این دلیل که، مربیان با راهنمای برنامه درسی آشنایی ندارند و دوره‌هایی که برای آن‌ها برگزار می‌شود، کارایی لازم را ندارد یا حتی مدرک تحصیلی مرتبط ندارند تا آموزش‌های لازم را دیده باشند و برای استفاده متعادل از آن‌ها امکانات کافی ندارند. چنانچه میدانی‌پور (۱۳۸۰) و عباسی (۱۳۸۲) نیز در بررسی وضعیت موجود پیش‌دبستانی‌ها به این نتیجه رسیدند که مربیان و مدیران مدرک تحصیلی پایین داشته و هیچ دوره آموزشی یا مهارت‌آموزی را نگذرانده‌اند. در نتیجه مربی به درستی عمل نمی‌کند و از این مسأله آگاه نیست که کارش نادرست است. در حالی که محتوای برنامه درسی و تربیتی در بین عناصر و مؤلفه‌های نظام آموزشی از جایگاه و اهمیت خاصی بهره‌مند است. از طریق محتوا است که نظام آموزشی و پرورشی و آثار مورد نظر در نگرش، دانش، رفتار، انگیزه‌ها و شخصیت آن‌ها برجای می‌گذارد (سند ملی برنامه درسی، ۱۳۹۱).

ناهماهنگی‌های بین برنامه درسی قصدشده و اجرا شده می‌تواند تأثیرات نامطلوبی بر بچه‌ها بگذارد و آن‌ها را در پایه اول ابتدایی دچار مشکلاتی کند. ضمن اینکه بر طبق اساسنامه دوره پیش‌دبستانی، یکی از اصول حاکم بر آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی هماهنگی و همسویی با اهداف دوره ابتدایی است.

با توجه به اینکه در این پژوهش از سه ابزار مصاحبه، مشاهده و بررسی اسناد استفاده شده، مثلث‌سازی انجام شد. بین داده‌های به دست آمده از مصاحبه و مشاهده و آنچه که در اسناد مربوطه وجود دارد، در عناصر برنامه درسی اهداف و محتوا همگرایی وجود ندارد.

در اهداف برنامه درسی اجرا شده با برنامه درسی قصد شده هر چند در مصاحبه‌ها مدیران مراکز به تمامی اهداف اشاره نکردند، اما با توجه به آنچه که مشاهده شد در تمامی مراکز اهداف یازده‌گانه‌ای دنبال می‌شود که در برنامه درسی قصد شده آمده است. بین داده‌های حاصل از مشاهده و مصاحبه همخوانی وجود نداشت. که ممکن است دلیل آن ناآگاهی مدیران از اهداف این دوره، آشنا نبودن با راهنمای برنامه درسی دوره پیش دبستان و نداشتن نظارت دقیق‌تر بر این دوره باشد تا مراکز سلیقه‌ای عمل نکنند.

درباره محتوای برنامه درسی پیش دبستان نیز، با توجه به مصاحبه‌هایی که با مربیان انجام شد، آن‌ها از تمامی عناوین محتوایی استفاده می‌کنند. اما با توجه به مشاهدات انجام شده معیارهای مذکور در برنامه درسی قصد شده رعایت نمی‌شود. در نتیجه بین نتایج مصاحبه و آنچه مشاهده شد و آنچه در برنامه درسی قصد شده ذکر شده، همخوانی وجود ندارد. می‌توان گفت دلیل همگرا نبودن داده‌های حاصل از مصاحبه و مشاهده، ناآشنایی مربیان با راهنمای برنامه درسی دوره پیش دبستان و تکراری بودن دوره‌هایی است که برای آن‌ها برگزار می‌شود. همان‌طور که در مصاحبه‌ها به آن اشاره کردند. حتی گاهی آموزش‌های داده شده به آن‌ها هم نادرست است. در واقع مربی خودش نمی‌داند که کار او نادرست است.

همچنین، با توجه به آنچه که مشاهده شد، به نظر می‌رسد مراکز از نظر فضا و امکانات با برنامه قصد شده تفاوت زیادی دارند و نبود امکانات و فضای مناسب بر روی کیفیت برنامه تأثیر می‌گذارد. چنانچه نتایج پژوهش پورعلی و همکاران (۱۳۹۱) بر روی ارزشیابی میزان کیفیت برنامه‌های مراکز پیش دبستانی نشان داد که تعامل مربیان با کودکان در مراکز پیش دبستانی کیفیت لازم را ندارد. تنها در بخشی از مراکز پیش دبستانی نسبت تعداد مربی به کودک تناسب لازم را دارد، مربیان مراکز پیش دبستانی در حد متوسط از مهارت‌های مورد نیاز حرفه مربیگری بهره‌مند بودند. همچنین روش‌های یاددهی - یادگیری مربیان در حد متوسط کیفیت لازم را داشت و کادر آموزشی مراکز به‌طور متوسط از ویژگی‌های مطلوب و کیفیت کاری بهره‌مند بودند.

منابع

- آقازاده، احمد (۱۳۸۳). *مسائل آموزش و پرورش ایران*. تهران: سمت.
- آلن، آیلین و هارت، بتی (۱۳۷۰). *آموزش و پرورش در کودکان*. ترجمه محمد حسین نظری نژاد. تهران: آستان قدس رضوی.
- آوردی، کورتیس (۱۳۸۰). *برنامه درسی برای کودکان پیش‌دبستانی*، ترجمه محمد اطهاری، تهران: محراب قلم.
- بای، نرجس (۱۳۸۹). *بررسی تأثیر دوره پیش‌دبستان بر رشد خلاقیت دانش‌آموزان کلاس اول ابتدایی شهرستان گنبد کاووس*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبایی.
- بهشتی، سعید (۱۳۸۶). *کودک در خانواده (اصول اساسی روش جهانی و مشهور مونته‌سوری)*. تهران: بین‌الملل.
- پوشنه، کامبیز، خسروی، علی‌اکبر و پورعلی، پریناز (۱۳۹۱). *ارزشیابی میزان کیفیت برنامه‌های مراکز پیش‌دبستانی شهر تهران، اندیشه‌های نوین تربیتی*، ۱۱(۱): ۲۹-۵۸.
- دلاور، علی (۱۳۸۸). *روش تحقیق در علوم تربیتی و روان‌شناسی*. تهران: ویرایش.
- رحمتی، عباس و امیری مقدم، محمد (۱۳۹۱). *تأثیر آموزش پیش‌دبستانی بر پیشرفت تحصیلی و رشد اجتماعی دانش‌آموزان ابتدایی استان کرمان، فصلنامه پژوهشگران فرهنگ*، ۱۱(۳۱): ۸۷-۱۰۸.
- روحی، افسر و هشتجین، بهنام (۱۳۹۰). *تأثیر آموزش‌های پیش‌دبستانی بر رشد مهارت‌های شفاهی دانش‌آموزان آذری زبان در پایه اول ابتدایی، فصلنامه نوآوری‌های آموزشی*، ۱۰(۳۹): ۲۵-۵۰.
- دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش (۱۳۹۱). *سند ملی برنامه درسی*، تهران: دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش.
- دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی (۱۳۸۷). *راهنمای برنامه درسی دوره پیش‌دبستان، تهران: مدرسه*.
- دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی (۱۳۹۰). *راهنمای برنامه و فعالیت‌های آموزش و پرورش دوره پیش‌دبستانی*. تهران: مدرسه.
- سپاسی، حسین، شهنی بیلاق، منیجه و باقری، صرفناز (۱۳۸۸). *مقایسه عملکرد تحصیلی*

- دانش آموزان پایه اول دبستان بر حسب جنسیت و آموزش‌های پیش دبستانی با کنترل هوش، مجله علوم تربیتی، ۱۶(۲):۹۳-۱۱۲.
- سی فلت، کارل و نیتا، باربور (۱۳۷۲). آموزش و پرورش در دوران نخستین کودکی، ترجمه سوسن سیف. تهران: دانشگاه الزهراء (س).
- صافی، احمد (۱۳۸۶). آموزش و پرورش ابتدایی، راهنمایی تحصیلی و متوسطه، تهران: سمت. طباطبایی، حمید (۱۳۹۰). بررسی میزان مطابقت برنامه‌های دینی اجراشده در دوره پیش دبستان از نظر اهداف و محتوا با مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش، پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبایی.
- طالبزاده نویریان، محسن (۱۳۸۴). اصول برنامه‌ریزی پیش از دبستان، تهران: جهاد دانشگاهی واحد تهران.
- عباسی، عبدالله (۱۳۸۲). طراحی الگوی برنامه درسی بهینه برای دوره کودکتان، نقد و بررسی وضعیت این دوره در مقایسه با آن الگو، رساله دکتری. دانشگاه تربیت مدرس.
- فتحی و اجارگاه، کورش (۱۳۸۸). اصول و مفاهیم برنامه ریزی درسی، تهران: بال.
- کول، ونیتا (۱۳۸۷). برنامه آموزش و پرورش در دوره پیش از دبستان، ترجمه فرخنده مفیدی. تهران: سمت.
- گال، مردیت، بورگ، والتر و گال، جويس (۱۳۸۷). روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روان‌شناسی، ترجمه نصر و همکاران، تهران: سمت.
- مفیدی، فرخنده (۱۳۹۰). مبانی آموزش و پرورش در دوره پیش از دبستان، تهران: سمت.
- میدانی پور، زهرا (۱۳۸۰). بررسی وضعیت موجود مراکز پیش دبستانی تحت پوشش سازمان بهزیستی استان تهران از دیدگاه کادر آموزشی و ارائه راهکارهای مناسب برای آن‌ها، رساله دکتری دانشگاه شهید بهشتی.
- Bennett, J. (2005). Curriculum issues in national policy-making European. *Early Childhood Education Research Journal*, 13(2):5-23.
- Katherine A. Magnuson, Christopher Ruhm. & Jane Waldfogel(2007). The persistence of preschool effects: Do subsequent classroom experiences matter? *early childhood Research Quarterly*, 22:18-38.
- Majilinda. Gjeloj. (2013). Effects of preschool education in preparing children for the first grade in terms of linguistic and mathematics development, *creative education*, 4(4): 263-268.

- Melissa Harvey clark. (2009). *Impact of preschool education on reading achivment of kindergarten through fifth grede student*, The university of southern Mississippi.
- Moore Anna C, Sadika Akhter. & Frances E. Aboud (2008). Evaluating an improved quality preschool program in rural Bangladesh, *International Journal of Educational Development*, 28: 118-131.
- Nirmala Rao, Jin Sun, Jing Zhou. & Li Zhang.(2012). Early achievement in rural china: The role of preschool experience, *early childhood research Quarterly*, 24:66-76.

A Comparison of the Objectives and Content of the Implemented vs Intended Curricula in Pre-schools of Kerman

Malihe Mirzaei¹

MA in Materials Development, Alzahra University, Tehran, Iran

Parvin Ahmadi

Faculty member, Alzahra University, Tehran, Iran

Afsaneh Naraqizadeh

Faculty member, Alzahra University, Tehran, Iran

Abstract

The present research was aimed at studying the objectives and content of the implemented curriculum and comparing them with those of the intended curriculum in preschools. The population of this qualitative study consisted of all preschools and kindergartens in the city of Kerman. Out of this population, 9 preschools were purposefully selected as the sample of the study. The instruments employed for the purpose of data collection included an observation checklist, semi-structured interviews, and document review. Triangulation method was used to assure the validity of the research. The findings showed that the ultimate objective that most preschools pursued was improving mental skills and Persian language skills. Content categories of Quranic activities, poetry, hymnody, debate, painting, games and handicrafts were used in all centers. Moreover, the objectives of the implemented curriculum were largely in agreement with those of the intended curriculum. However, the content of the implemented curriculum was different from the intended curriculum. In fact, all centers used content

1. malihe_mirzaee@yahoo.com

DOI: 10.22051/jontoe.2017.2679

Received:2015/9/16

Accepted:2016/6/20

categories, but the way they used them was not in accordance with the balanced and appropriate intended curriculum.

Keywords: Objectives of curriculum; Content of curriculum; Implemented curriculum; Intended curriculum; Pre-school